

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Melissant

06/02/2020
jaargang 98

nr **19**

Op 2 januari 1957 wordt de gemeente van Melissant opgeschrikt door het plotselinge overlijden van diaken A. Both, in de leeftijd van 52 jaar. Twee dagen later wordt hij in het Eilanden-nieuws herdacht en schrijft de redactie onder meer: 'Op kerk- en schoolgebied was hij zeer meelevend. Tien jaar diende hij de Gereformeerde Gemeente als diaken en een ongeveer even lange tijd was hij lid van het bestuur van de School met de Bijbel. In de gemeente was hij zeer gezien, mede om

zijn vriendelijkheid en altijd opgewekt karakter. Zijn plotseling verscheiden heeft dan ook grote verslagenheid teweeg gebracht'. Op 7 januari wordt Both onder grote belangstelling begraven. Tijdens de rouwdienst mediteert ds. H. van Gilst over Psalm 39. Namens de kerkenraad wordt het woord gevoerd door ouderling M. Verkerke. 'Het was een zeer indrukwekkende ure, die niet naliet grote indruk op alle aanwezigen te maken', aldus het verslag in De Saambinder van 10 januari 1957.

De Kerk in de storm

De Heere Jezus zegt tot Zijn discipelen: ‘Laat ons overvaren aan de andere zijde van het meer’. Hij legt Zich in het achterschip ter ruste. Hij is moe, want Hij is echt mens, ons in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

En zij gingen tot Hem en wekten Hem op, zeggende: Meester, Meester, wij vergaan. En Hij opgestaan zijnde, bestrafte den wind en de watergolven; en zij hielden op, en er werd stilte.

Lukas 8:24

ds. A.B. van der Heiden,
Doetinchem

En terwijl Jezus slaapt, steekt er een geweldige storm op. Een satanische macht zit achter deze storm. Het is een boze, vijandige storm. De wind en de golven hebben het op het scheepje gemunt waarin de Kerk zich met haar Hoofd bevindt. Geweldige golven beuken het schip. Het maakt zelfs water! Daar hadden de discipelen niet op gerekend. Ze zijn in de weg van de gehoorzaamheid het meer overgestoken en Jezus is bij hen. En dan toch deze boosaardige storm en deze golven. Waarom doet de Heere dit? Waarom geeft de Heere de duivel hier de vrijheid om Zijn Kerk te benauwen? Waarom laat Hij het pasgeplante geloof, dat nog zo teder en zo onge oefend is, nu zo zwaar beproefd worden? Wel, de Heere brengt de Zijnen in de storm om hun geloof te oefenen. Hun levensweg zal niet altijd zijn over een kalme zee, maar zal

door menige storm gaan. Ze zullen moeten weten uit hoe grote nood en dood ze door de Heere verlost zijn. Ze zullen door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Een goede zeeman wordt in de storm gevormd.

Slapen in het achterschip

Wat zien we dan? Bij de eerste de beste storm roepen ze: ‘Wij vergaan’. Hoe dicht ligt het toch bij elkaar. Met mijn God spring ik over een muur, en enkele ogenblikken later is het: Ik zal nog in de hand van Saul omkomen.

En te midden van dit alles ligt Jezus vredig te slapen op een oorkussen in het achterschip. Daarom is er geen reden om te roepen: ‘Wij vergaan’. Toch werpt de storm vruchten af. De nood brengt de discipelen ertoe om de slapende Jezus wakker te maken. Dat toont Gods diepe wijsheid. Gods kinderen kunnen zo gemakkelijk leven met een afwezige Middelaar. Ze kunnen het dan zo doen met hun bevindingen. Wat een wijsheid en liefde dan, wanneer de Heere een storm zendt, als Hij nieuwe beproevingen en kruis zendt. Want dat beweegt om de slapende Jezus te wekken. Dan wordt Hij gewekt met bidden en smeken. Dan voelen we het gemis van Christus. De storm maakte Jezus niet wakker, maar de nood van Zijn kinderen doet Hem wel uit zijn slaap ontwaken.

Als Jezus wakker is, zeggen ze: ‘Meester, bekommert het U niet dat wij vergaan?’ Ze spreken een verwijt uit: Hoe kunt U slapen, terwijl wij zo in angst en vrees zijn? Wat doet Jezus met zulke discipelen? We zouden verwachten dat Hij ze zal bestraffen. Maar Hij handelt nooit met ons naar onze zonden. De Heere bestraft wel. Maar Hij bestraft niet de discipelen. Hij bestrafte de wind en zegt tot de zee: ‘Zwijg, wees stil’. Tegen de discipelen zegt Hij: ‘Wat zijt gij zo vreesachtig? Hebt gij geen geloof?’ (Mark. 4:40). Geen woord van toorn, maar van liefdevolle vermaning. Hij wijst op een zonde die wij maar weinig als zonde zien en maar weinig betreuren en met schaamte belijden. De zonde van ongelooft.

Tot beschaming

Wat een ontdekkende en beschamende vraag: ‘Hebt gij geen geloof?’ Dat verne-

In dit nummer

4 Commentaar:
Kerkelijke autonomie

5 Het
voorbeeldgebed [2]

20 Gods ‘plan’
en Gods Woord

- 2** De Kerk in de storm
- 3** Leren op de school van Christus [6]
- 6** Schepping, rentmeesterschap en duurzaamheid [2]
- 7** Bethel in Werkendam
- 8** Verdwenen gemeente: Zoutelande [2]
- 9** 50 jaar evangelisatie in de stad Alkmaar
- 10** De duivel dichtbij [1]
- 11** Voor u gelezen
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 15** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubriek

Leren op de school van Christus [6]

dert dieper dan de vloekwoorden van de Sinai. Dat ontdekt aan dat grote kwaad, de zonde van het ongelof.

Als de geest van Christus ons onderwijst, krijgen we geen kans om een groot, trots en bekeerd mens te worden. Dan moet je iedere dag tot je beschaming bemerken dat je dat geloof niet bezit, dat in de duisternis toch op God vertrouwt. De Heere wil dat Zijn volk door het geloof zal leven. Wat kunnen Gods kinderen het geloof laten rusten op de omstandigheden. Daarom brengt de Heere hen in de storm, opdat zij hun vertrouwen op Hem alleen zouden stellen. De Heere doet ons schipbreuk lijden met onszelf. Indien de Heere niet bij ons was geweest, wij waren vergaan.

Gods kinderen kennen stormen. Allereerst in de weg van overtuiging. Wanneer je beleeft: ik moet sterven en ik kan niet sterven. Wanneer de zonden je aanvliepen en alles je veroordeelt. In de weg van de verlossing stormt het als we alles buiten Christus moeten verliezen. Wanneer Gods recht betaling eist. Wanneer ons alles ontvalt, opdat Christus een gestalte zou krijgen. Het blijft stormen in de weg van de heiligmaking, als we met Paulus moeten ervaren: het goede dat ik wil, dat doe ik niet, en het kwade dat ik niet wil, dat doe ik. Als u op de golven ziet, kind des Heeren, dan kom je er nooit. Maar als u eens mag zien op die getrouwe Zaligmaker, Die Zijn woord nog nooit gebroken heeft en die beloofd heeft met Zijn volk te zijn, dan zult u niet ondergaan. Hij is borgtochtelijk en plaatsbekledend voor de Zijnen in de orkaan van de toorn Gods tegen de zonde ondergegaan. Zo heeft Hij Zijn Kerk van de eeuwige ondergang verlost.

De aangename tijd

Bent u, ben jij, reeds in het scheepje waarvan Jezus de Stuurman is? Of bent u nog onbekeerd, zonder Christus en zonder hoop? Bedenk toch dat er een geweldige storm aanstaande is. De storm van Gods toorn over allen die niet gewild hebben dat de Heere Koning over hen zou zijn. Heden is het nog de welaangename tijd, de dag der zaligheid. Nu roept de Heere nog: 'Wend u naar Mij toe en word behouden'.

Ralph Venning

Deel I Inleiding

ALGEMENE TOEPASSING

d. Laat ieder die nog geen vader in de genade is, zich erop richten het te worden, en laat ieder die vader is, ernaar streven om het nog meer te zijn. Er is groei mogelijk van de ene stand naar de andere, jaag er dus naar om de hoogste graad van volmaaktheid te bereiken, zoals Paulus deed (Filipp. 3:12-17). Wees er niet tevreden mee een zuigeling te zijn, maar groei tot u een klein kind bent, vervolgens tot u een jongeling bent, vervolgens tot u een vader bent, om zo een volkomen man te worden (Ef. 4:13-16). Ga van kracht tot kracht, totdat u voor God verschijnt in Sion hierboven.

Groei in de genade en kennis van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus (2 Petr. 3:18). Net daarvoor zegt de apostel: 'Wacht u... dat gij niet... uitvalt van uw vastigheid' (vers 17). Maar om te voorkomen dat u zou denken dat het wel genoeg is dat u geen afvallige bent, voegt hij er in één adem aan toe: 'Maar wast op in de genade'. De opdracht is dus niet alleen om standvastig en onbeweeglijk te zijn, maar ook om overvloedig te zijn, altijd overvloedig in het werk van de Heere (1 Kor. 15:58).

e. De zwakken moeten de sterken niet benijden, ook al mogen ze met hen wedijveren, en laat de sterken de zwakken niet verachten, maar hen te hulp komen in hun geloof en blijdschap. Zuigelingen zijn geneigd om jaloers, boos en knorrig te worden als ze zien dat anderen het beter hebben dan zij. Maar zo hoort het niet te zijn, want God mag met het Zijne doen wat Hij wil en aan iedereen geven zoveel Hij wil. Veel van deze mensen zijn als Davids broer Eliab, die Davids nieuwsgierige dapperheid toeschreef aan zijn trotse hart en er niet aan dacht dat het van de Heere was, Die David voor Zichzelf had verkoren bóven hem, die de oudste broer was (1 Sam. 17:28; 16:6, 7). Dit was de enige reden van zijn afgunst.

Aan de andere kant moeten de sterken de zwakken niet verachten, maar hen helpen hun zwakheden te dragen, want op die manier wordt de wet van de liefde en van Christus vervuld (Gal. 6:2-4; Rom. 15:1-7). Deze eer is aan de zwakkere vaten verschuldigd, want God heeft die eer aan hen gegeven. Hij heeft het lichaam zo gemaakt dat de hand niet kan zeggen tegen het oog: 'Ik heb u niet nodig', of tegen het hoofd (maar dat is vreemd, want het hoofd is Christus en tegelijk is Zijn kerk Zijn volheid (Ef. 1:23). Veel minder kan één van de ledematen tegen de voeten zeggen: 'Ik heb jullie niet nodig'. Sterker nog, die ledematen die het zwakste lijken, komen niet slecht van pas, maar kunnen zelfs niet gemist worden. (1 Kor. 12:12, 21-24).

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Kerkelijke autonomie

Er is heel wat te doen op het gebied van het kerkrecht. In de Christelijke Gereformeerde Kerken wordt rond de discussie over de vrouw in het ambt de eenheid van het kerkverband aan de orde gesteld. In onze gemeenten heeft de Generale Synode besloten tot een herziening van de Dordtse Kerkorde en een gewijzigde appelregeling vastgesteld. Dat geldt ook voor de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. In de pers verschijnen regelmatig artikelen over het kerkrecht.

ds. W. Silfhout,
Capelle a/d IJssel

In het RD van 24 januari 2020 wordt de lezing weergegeven van mevr. S. van Bijsterveld. Zij is hoogleraar Religie, recht en samenleving aan de Radboud Universiteit. De lezing werd gehouden op 2 december jl. ter gelegenheid van de presentatie van het nieuwe Handboek Gereformeerd Kerkrecht. Mevr. Van Bijsterveld stelt daarin belangrijke zaken aan de orde. Haar inleidende opmerking is al het overdenken waard: 'Juist als een kerkrechtelijke visie nogal verschilt van wat buitenkerkelijk gebruikelijk is, is het nodig om, intern en naar buiten toe, helder te kunnen maken waarop de eigen visie berust en daarbij de relatie met de geloofsinhoud te leggen'.

Onder druk

Het heeft alles te maken met de kerkelijke autonomie. Die autonomie staat onder druk. Gelukkig zijn er tot vandaag rechterlijke uitspraken die de eigen positie van de kerk respecteren. Bijvoorbeeld met betrekking tot de arbeidsrelatie van een predikant met zijn gemeente. In het algemeen wordt die door de rechter niet beschouwd als een arbeidsrelatie naar burgerlijk recht, maar als een relatie die door het kerkrecht wordt geregeld.

Maar er zijn andere ontwikkelingen die de autonomie van de kerk onder druk zetten. Zowel ontwikkelingen in de wetgeving als ook veranderingen in de maatschappij. Die ontwikkelingen en veranderingen raken ook direct het gemeentelven. Kerkenra-

Het grensgebied tussen kerkelijk en wereldlijk recht blijft een boeiend onderwerp. Om te voorkomen dat die grens steeds verder opschuift richting het wereldlijk recht, is het zaak dat de kerk de eigen regels goed op orde heeft.

den worden ermee geconfronteerd. De voorbeelden liggen voor het grijpen. Nieuwe wetgeving over de privacy-bescherming vraagt van kerkenraden actief beleid om aan die wetgeving te voldoen. Er komt een 'Wet transparantie maatschappelijke organisaties' aan. Kort samengevat bepaalt het voorstel dat iemand die een gift van 15.000 euro of hoger geeft, met naam en toenaam vermeld moet worden op een openbare website. Hoewel het wetsvoorstel erop gericht is om geldstromen uit onvrije landen inzichtelijk te maken, worden goedbedoelenorganisaties en kerken daarin meegesleept.

Terecht dat ook de kerken vrezen dat daardoor de giftenstroom zal verminderen. Dat is echter niet het belangrijkste bezwaar. Ons geefgedrag voor kerk en diaconie mag op zichzelf niet afhankelijk zijn van een dergelijke wet. Al is het wel zo

dat het beginsel dat onze linkerhand niet mag weten wat onze rechterhand doet, daardoor wordt aangetast.

Grens

Het belangrijkste bezwaar tegen deze wet zit al opgesloten in de naam: maatschappelijke organisaties. Daaronder vallen ook kerken. Zij worden meer en meer gezien als een maatschappelijke organisatie en op één lijn gesteld met bijvoorbeeld milieuorganisaties.

De eigen plaats van de kerk dreigt steeds meer te worden aangetast. De vrijheid van de kerk om zichzelf naar de eigen regels in te richten, staat op het spel. Niet het minst wordt dat veroorzaakt door het religieuze en levensbeschouwelijke pluralisme. De opkomst van andere religies met de daaraan verbonden problemen raken ook de kerk. Voortschrijdende secularisatie zal met zich mee brengen dat de eigen plaats van de kerk, zoals die ook nu nog door de wet wordt gehonoreerd, steeds minder op begrip hoeft te rekenen.

Het grensgebied tussen kerkelijk en wereldlijk recht blijft een boeiend onderwerp. Om te voorkomen dat die grens steeds verder opschuift richting het wereldlijk recht, is het zaak dat de kerk de eigen regels goed op orde heeft. Dat geeft de burgerlijke rechter de minste aanleiding om zich te bemoeien met kerkelijke conflicten.

Ontwikkelingen

Mevr. Van Bijsterveld heeft gewezen op verschillende ontwikkelingen die de reikwijdte van de kerkelijke autonomie raken. Daarbij is de relatie met de geloofsinhoud een belangrijk uitgangspunt. Om aan die ontwikkelingen het hoofd te bieden kan de kerk proberen allerlei maatregelen te treffen, maar dan juist is het gevaar niet denkbeeldig dat de kerk steeds minder herkenbaar is als kerk.

Het pleidooi van sommigen in de Christelijke Gereformeerde Kerken om te komen tot een herijkte definitie van 'eenheid' en van 'kerkverband' biedt ruimte om te komen tot een andere interpretatie van de Schrift. Die kant moeten we beslist niet op. De geloofsinhoud, zoals verwoord in de Schrift en de gereformeerde belijdenis, mag niet ter discussie staan.

Voor de kerk liggen er vele uitdagingen hoe met deze ontwikkelingen om te gaan. Het eerste is wel de zorg dat de eigen regels op orde zijn. Daarom is de genoemde aanpassing van de DKO een goede zaak.

De aanspraak

Abrahams nakomelingen spraken gemakkelijk over 'onze hemelse Vader'. Zonder God te kennen en zonder Jezus nodig te hebben, zeggen ze: 'Wij hebben één Vader, namelijk God' (Joh 8:41). Dan valt het niet mee om te horen van Hem, Die ze niet kennen: 'Gij zijt uit den vader den duivel' (vers 44). Dit moeten we goed bedenken om niet gemakkelijk, zonder bevindelijke kennis en zonder grond, over 'de hemelse Vader' te spreken.

v. A.

Hoe moeten we de Heere aan het begin van ons gebed aanspreken? We lezen in Lukas 11:2: 'En Hij zeide tot hen: Wanneer gij bidt, zo zegt: 'Onze Vader, Die in de hemelen zijt...' Zo legt de Zaligmaker deze aanspraak op de lippen. In deze aanspraak leren we drie zaken: de Vadernaam, Gods majesteit, blijkend uit de plaats van Zijn eeuwige heerlijkheid en het bidden in het meervoud.

Vader

De Vadernaam duidt op Gods genadige nabijheid in de Middelaar. De geliefde Zoon van de Vader kent het Vaderhart als niemand anders. Hij komt immers uit het Vaderhuis en heel Zijn hart en leven zijn vol van de Vader. Vanuit de tere gemeenschap met Zijn Vader geeft Hij voortdurend getuigenis van het feit: 'Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, (...) en dien het de Zoon wil openbaren (Matth. 11:27). Hij openbaart het 'de kinderkens', vanuit Gods welbehagen (Matth. 11:25 en 26). We kunnen dus alleen de Vader kennen door de Zoon. We krijgen slechts kennis van de Vader door een waar geloof in Christus Jezus. Natuurlijk is de Heere de Vader van ons allemaal, doordat we door Hem geschapen zijn (Mal. 2:10). Daarom mag Hij ook vragen: 'Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer?' (Mal 1:6). Maar wij zijn uit het Vader-

huis weggelopen. We wisten het beter, waren ongehoorzaam, eis(t)en het goed van de Vader op. Wij zijn weggegaan om nooit meer terug te keren. We blijven weg, tenzij we door levendmakende genade 'tot onszelf komen' (Luk. 15:17).

We kunnen wel gemakkelijk de Vadernaam op onze lippen nemen, alsof er niets gebeurd is, maar dan bedriegen we onszelf. Er ligt zoveel vervreemding en schuld tussen. Vandaar dat er maar Eén is, Die ons deze aanspraak kan leren bidden. Daarom moeten we altijd maar beginnen met: 'Leer ons bidden'. We hebben en kunnen dat niet van onszelf. We moeten een kind worden door wedergeboorte.

Dit kinderleven geeft een kindergestalte, soms zelfs al pril. Dat blijkt uit: 'Sla mij met medelijden, gelijk een vader doet' (Ps. 6:1, berijmd). En uit: 'Denk aan 't vaderlijk meêdogen...' (Ps. 25:3). Het geoefend geloof mag als Maria Magdalena horen: 'Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God' (Joh. 20:17).

'Die in de hemelen zijt'

Deze toevoeging in de aanspraak duidt op de geweldige afstand tussen God 'in de hemelen' en ons, nietige aardbewoners. De hemelse Majesteit troont boven de wolkenhemel, de sterrenhemel, in Zijn luister in de hemel der heerlijkheid. Wat een kloof met ons, aardwormen op de aarde.

In de derde bede zal dit enorme verschil ook doorklinken: Uw wil geschiede, gelijk in de hemel alzo ook op de aarde. De hemel als voorbeeld voor de aarde. Enkel gehoorzaamheid in de hemel, maar overall ongehoorzaamheid op aarde. Wij zijn zo geneigd God naar beneden te halen en aards van Hem te denken. Maar juist Zijn grootheid moet ons ingescherpt worden. Denk toch niet klein, menselijk en verkeerd van de grote God, 'Die in de hemelen is'. Dat gaat altijd samen met het groot en hoog van onszelf denken. Wij die 'als God willen zijn', zelf uit willen maken wat goed en kwaad is. Direct in het begin van het naderen tot God moet deze enorme afstand bedacht worden. Hoe zal die overbrugd kunnen worden, anders dan in de Nedergedaalde, zelfs ter helle? Wij vergroten deze afstand alleen maar. De nabijheid kan echter alleen in de Ladder van Jakob tot stand gebracht worden.

Onze Vader

Als het om ons wezenlijk welzijn gaat, mag een mens best egoïstisch zijn. Dan zal de Geest van Christus ons daarvan wel afbrengen. Dan gaat het niet allereerst meer om 'ik', maar om God en Zijn eer. Daarom is 'Uw naam worde geheiligd' zelfs de eerste bede. En dan wordt de nood van onze naasten gevoeld. Dan komt het meervoudige 'onze' vanzelf over de lippen. Want het is het gebedswoord dat Christus op de lippen legt. Niet slechts bidden voor 'ik en mijn', maar in het meervoud bidden, dus ook met en voor de ander. Vandaar dit 'onze'.

Dit zijn de drie zaken uit de eerste woorden van het gebed, de aanspraak. Door Jezus' Woord en Zijn Geest worden die geleerd. 'Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden' (Hebr. 7:25).

Kent u de dringende noodzaak van deze Voorspreker en Voorbidder? Direct als u gaat bidden? Voor elk gebed? Voor elk woord zelfs.

(wordt vervolgd)

Bouwen en bewaren

We denken na over schepping, rentmeesterschap, duurzaamheid en klimaat. Er wordt veel over gesproken. Helaas spreekt de Schrift daarbij niet zo vaak.

M.W. Pos,
Benthuizen

5. Bewaren. Dit is opvallend. Na vier werkwoorden waarmee vooral de mens taken kreeg om de aarde te gebruiken tot ons nut, voegt de Heere er een beschermende taak aan toe. Na vervullen, onderwerpen, heerschappij hebben en bouwen lijkt het alsof we alles met de aarde mogen doen wat ons hart ons ingeeft. Het waren trouwens alleen maar goede dingen, die Adams hart hem ingaf. Maar toch is er reeds in de staat der rechtheid een einde, een begrenzing, aan al ons gebruik tot ons voordeel. We moeten de schepping bewaren: zorgdragen dat het gebruik geen misbruik wordt.

Ook de Psalmen spreken helder over onze zorg voor de schepping (onder meer in de Psalmen 8, 104 en 115). De Heere had ons dus gesteld als rentmeesters. Die vijf taken kón Adam ook volmaakt vervullen. Maar helaas werd het zo anders.

Val van de mens

We weten hoe het is gegaan in Genesis 3, hoe wij in Adam gevallen zijn in de zonde. Daarop volgt de straf, want God zegt: 'zo zij het aardrijk om uwentwil vervloekt. (...) Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen; en gij zult het kruid des velds eten.'

De volmaakte schepping is nu om onze schuld vervloekt. Om onze schuld groeien er doornen en distelen. De kanttekenaren verwijzen vanuit Genesis 3 naar Romeinen 8, waar staat dat 'het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barensnood is tot nu toe'. De kanttekenaren merken op dat het schepsel 'grotendeels der verderfenis om des mensen wil is onderworpen'. Wanneer dat besef meer leeft, krijgen we vanzelf meer oog voor Gods schepping.

(wordt vervolgd)

God schiep de mens, toen de Heere sprak: 'Laat Ons mensen maken, naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis; en dat zij heerschappij hebben over de vissen der zee en over het gevogelte des hemels en over het vee en over de gehele aarde en over al het kruipend gedierte, dat op de aarde kruipt. (...) En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed. Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, de zesde dag' (Gen. 1:26, 31).

Opmerkelijk hoe in het eerste vers in de Bijbel, waarin de mens ter sprake komt, direct zijn taak wordt genoemd. De Heere schiep de mens met het doel 'dat zij heerschappij hebben'. Zo eindigt het eerste hoofdstuk van de Bijbel. Met de schepping van de mens, de taak van de mens en de zegen van God. Het was alles 'zeer goed'. In Genesis 2 lezen we meer over de schepping van de mens. De Heere God had het niet doen regenen op de aarde, en 'er was geen mens geweest', om voor God 'te leven'. Dat is waar, maar dat staat er niet. 'Er was geen mens geweest, om de aardbodem te bouwen'. Dat is dus onze taak. Iets uitgebreider staat het in vers 15: 'Zo nam de Heere God de mens, en zette hem in den hof van Eden, om dien te bouwen, en dien te bewaren'.

Taak van de mens

Zo was het dus in de staat der rechtheid. Dat was ons volmaakte bestaan, in de vijf werkwoorden die ons in de eerste twee hoofdstukken van Genesis toeklinken: de aarde vervullen, onderwerpen, daarover heerschappij hebben, en die bouwen en bewaren.

1. Vervullen, want de mensheid moest de aarde gaan bewonen. Er waren nog niet zoveel mensen.
2. Onderwerpen, om de aarde te gebruiken tot ons nut. Psalm 115 zegt: 'Aangaande den hemel, de hemel is des HEEREN; maar de aarde heeft Hij der mensen kinderen gegeven.'
3. Heerschappij hebben, want we kregen ook de opdracht de dieren een naam te geven. Wonderlijk dat we die taak nog steeds niet hebben afgerond. Nog steeds worden er nieuwe diersoorten ontdekt die weer een naam krijgen. Ook mogen we volgens deze tekstwoorden de populatie in standhouden, zodat er niet teveel of te weinig van een bepaalde soort zijn.
4. Bouwen, want we kregen de opdracht om te zorgen voor de aarde en er iets mee te doen, in positieve zin. Wij hadden de taak om de aarde vruchten voort te laten brengen.

Bethel in Werkendam

100 jaar Gereformeerde Gemeente

Kerkenraad
Werkendam

‘Bent u al Jakob voor God geworden? Is in uw zielsellende de poort van de hemel geopend? Hebt u met een geloofsoog op Jezus als Zaligmaker van uw zonden mogen blikken? Dan kent u de verwondering van Jakob die stamelde: ‘Dit is niet dan een huis Gods.’ Dan mag u weten van een Bethel in uw leven. Drie-enig God, U zij al de eer! Mist u het nog? Zie er maar naar uit dat dit grote wonder mag plaatsvinden in de Bethelkerk onder de verkondiging van het Woord. Bedel maar: Zo doe Hij ook aan mij’.

Zo schrijft ds. H.J. Agteresch in het Voorwoord van het herdenkingsboek, dat uitgegeven is ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Gereformeerde Gemeente te Werkendam. Een goede gelegenheid om terug te zien in het bestaan van deze gemeente. De gemeente is ouder. Vóór de aansluiting bij de Gereformeerde Gemeenten droeg de gemeente 33 jaar lang de naam van Gereformeerde Kerk B.

Ds. Joh. Groenewegen

Zoals gebruikelijk in een herdenkingsboek wordt ook de voorgeschiedenis van het kerkelijk leven onderzocht. Er wordt aandacht gegeven aan het godsdienstig leven voor en tijdens de Reformatie. Een belangrijke periode in de kerkgeschiedenis van Werkendam is de ambtsbediening van ds. Joh. Groenewegen. Ook de opwekkingen

die in zijn tijd plaatsvinden, komen aan de orde. Voor Gods kinderen is het sterven van ds. Groenewegen een groot verlies. In de rouwdienst, door ds. Claessen geleid, zegt deze hoe de geestelijke kinderen van ds. Groenewegen onder de prediking mochten ervaren: ‘Dit is niet dan een huis Gods en een poort des hemels!’ Zeer opmerkelijke woorden, want toen mocht al ervaren worden dat de HEERE een Bethel in Werkendam wilde hebben! Sinds deze tijd is er alle jaren door een deel van de dorpsbevolking geweest dat een Schriftuurlijke prediking met een bevindelijke inslag begeerde.

Een Doleantiegemeente

De Afscheiding van 1834 heeft nauwelijks vat op het kerkelijk leven van het dorp. In de tijd van de Doleantie (1886) verlaat een deel de plaatselijke Hervormde Kerk, wel

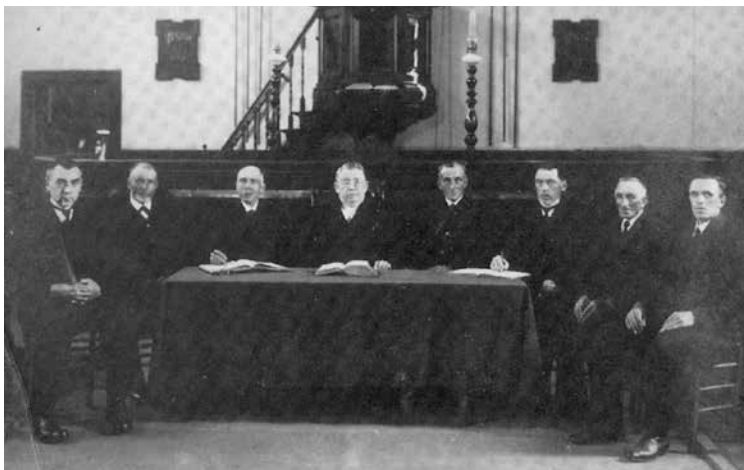
nadat zij opgeroepen hebben tot ‘reformatie’. Zo ontstaat in 1887 de ‘Nederduitsch Gereformeerde kerk (doleerende) te Werkendam en De Werken’. Later wordt dit ‘Gereformeerde Kerk B te Werkendam’. In 1891 krijgt de B-kerk een eigen kerkgebouw. De gemeente wordt bediend door de predikanten H. Teerink (1893-1896), J. Osinga (1897-1910), S. Kamper (1912-1913) en J. Boeijsing (1914-1916). Steeds minder aarden de kerkenraad en de gemeente in het verbondsmatige denken van de Gereformeerde Kerken.

Ambtsdragers en dienaren

Na 1916 ontstaat de gedachte om zich aan te sluiten bij een ander kerkverband. Een poging om aan te sluiten bij de Christelijke Gereformeerde Kerken lukt niet. Dan komt de veelbetekenende zin: ‘...liever met de Gereformeerde Gemeenten.’ Aansluiting bij het verband van de Gereformeerde Gemeenten vond onder het voorzienig beleid van de Heere wél doorgang, in februari 1920. De geschiedenis leert dat de Heere er Zijn zegen over heeft gegeven. Opmerkelijk is dat de Heere na een paar maanden ds. G. van Reenen naar Werkendam stuurde.

Honderd jaren van wel en wee volgden. De Heere trok Zijn hand in al die jaren niet af van de gemeente. Terwijl daarvoor alle oorzaak door mensenkinderen werd gegeven... De Heere gaf ambtsdragers en zond Zijn dienaren. De predikanten J. Overduin, Chr. van Dam, A. Hoogerland, J. Karels, J. Mol, M. Karens en H.J. Agteresch hadden allen een taak, in Gods eeuwige raad besloten. Een taak die niet ongezegend bleef. Daarvan is in het herdenkingsboek op verschillende plaatsen te lezen.

N.a.v. “Bethel in Werkendam; gewisselijk is de Heere aan deze plaats”, A.E. Brijder, H.M. Lobbezoo, uitgave kerkenraad Werkendam; 644 blz.; € 25,-.

Verdwenen gemeente: Zoutelande [2]

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Uit de leesdiensten die vanwege de oorlogsomstandigheden in Zoutelande werden gehouden, groeide een zelfstandige gemeente. Inmiddels was een landbouwschuur aangekocht. Die werd verbouwd tot kerk.

Oud-diaken W. de Wolf bij de plaats waar de ingang van de kerk was.

In de schuur was een lokaal gemaakt voor de eerste klas van de School met den Bijbel. Later kon het lokaal bij de kerkruimte worden getrokken. Op het strand waren Amerikaans grenen balken aangespoeld. Burgemeester Kodde mocht daar als strandvonder een bestemming aan geven: hij liet er kerkbanken uit vervaardigen.

Hartsvrienden

Nieuwe leden sloten zich aan, vertelt oud-diaken W. de Wolf. 'Het gezin Dingemans las thuis, vooral preken van Kohlbrugge. Vader ging er 's zaterdags vaak naartoe. Uiteindelijk werd het gezin lid van onze gemeente. Een zoon werd diaken. Hij zei: 'Alle gordijntjes gingen open toen ik naar de kerk liep'. Dat was niet zo, maar voor zijn gevoel zag de hele straat het. Van zijn moeder kon gezegd worden: ze kan niet lezen of schrijven, maar ze kan wel getuigen van Gods genadewerk in haar ziel.'

Ouderling K. de Wolf had ook buiten Zoutelande contacten. 'Zijn broer Piet, die ouderling in Aagtekerke en 's-Gravenpolder was, was ook zijn geestelijke vriend. Tegen de winter, als de oogst van het land was, zochten ze elkaar altijd op. Vader ging ook vaak naar ouderling M. Verstraate in Westkapelle.'

Onwankelbaar

Toen de gemeente in 1961 de psalmberijming van Datheen inwisselde voor die van 1773, viel dat niet bij iedereen in goede aarde. 'We kozen ervoor 'nieuwe psalmen' te gaan zingen, maar ouderling D. Kodde heeft daardoor de laatste zes jaar van zijn leven nooit meer meegezongen'. Kodde overleed in 1967 op 73-jarige leeftijd. 'Bij al zijn wijsheid, inzicht in zaken en organisatietalent mocht hij eenvoudig en kinderlijk de vreze des Heeren beoefenen', schreef de Middelburgse ouderling A. de Priester.

Ouderling K. de Wolf stierf in 1972 op de leeftijd van 81 jaar. 'Toen vader op zijn sterfbed lag, kwamen ds. J. van Vliet uit Aagtekerke en ds. J.C. Weststrate uit Meliskerke hem samen bezoeken', zegt oud-diaken De Wolf. 'In zijn laatste nacht, toen ik bij hem waakte, werd hij nog hevig bestreden, zodat hij uitriep: 'Duizend zorgen, duizend doden kwellen mijn angstvallig hart'. Vaders vastigheid lag echter in Jesaja 54:10: 'Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het verbond mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, uw Ontfermer''.

Vergrijzing

Het ledental van de gemeente schommelde lange tijd rond de 160. Er waren toen vier ouderlingen en drie diakenen. 'De diakenen verzorgden altijd de Schriftlezing, zoals in Westkapelle ook gebeurt'. W. de Wolf bekleedde dit ambt in de jaren 1974 tot 1995, totdat de gemeente weer met die van Meliskerke werd samengevoegd. Ds. A. van Stuijvenberg, de eerste consulente, had de gemeente van Zoutelande geïnstitueerd. Zijn zoon ds. Th. van Stuijvenberg, de laatste consulente, schreef een Woord vooraf in het gedenkboek dat werd geschreven door oud-ouderling J. Wouters. De gemeente werd kleiner en vergrijsde. Vrijwel eenstemmig werd besloten tot opheffing. Eén lid ging naar Westkapelle, omdat hij in de richting van dat dorp woonde. De anderen sloten zich aan bij Meliskerke, slechts 3 kilometer verderop. Van de vier ambtsdragers werd De Wolf in Meliskerke weer tot diaken gekozen. De zorg voor zijn zieke vrouw vergde echter zoveel dat hij het niet kon aannemen. Oud-ouderling J. Hengst (1937-2019) werd wel weer ambtsdrager: in Meliskerke was hij ouderling in de jaren 1998-2010. De Wolf verhuisde naar Middelburg-Centrum en hoorde daar op 13 augustus 2017 een preek lezen over 1 Samuël 4:21: 'De eer is weggevoerd'. 'Dat greep me aan. Op Zoutelande is de eer ook weggevoerd: de waarheid wordt er niet meer verkondigd en naar de mens gesproken komt dat ook niet meer terug. Dat deed me zeer'.

'Wat verdwijnt en wat blijft', heet het boekje waarin de geschiedenis van de gemeente in Zoutelande is vastgelegd. Wat blijft, staat er op de titelpagina onder: 'Maar het Woord des Heeren blijft tot in der eeuwigheid. En dit is het Woord dat onder u verkondigd is'.

(slot)

50 jaar evangelisatie in de stad Alkmaar

Evangelisatiepost
Bij de Bron

Tot in de late uurtjes drommen de mensen door de straten van Alkmaar op 8 oktober. Ze verdringen zich om niets van het feest te missen. Want bijna 500 jaar geleden werd Alkmaar als één van de eerste steden in Nederland ontzet van de Spaanse belegering.

Hoewel deze strijd al bijna 500 jaar geleden is, is de geestelijke strijd in Alkmaar nog altijd gaande. Slechts 9,5% van de inwoners bezoekt maandelijks of vaker een kerk. Anno 2020 mag onze evangelisatiepost een schakeltje zijn in Alkmaars geestelijk ontzet, het diepste verlangen van "Bij de Bron". Het is inmiddels 50 jaar geleden dat de nood van Alkmaar werd opgebonden en evangelist J. Kwantes begon met het evangelisatiewerk in de Kaasstad. Met alleen enkele Alkmaarse adressen in de hand, ging hij de huizen langs. Na een tijdje kon een kleine zaal in gebruik worden genomen voor de bijeenkomsten op zondag. Na zijn overlijden mochten ook de evangelisten L. Versteeg, H.J. van den Boogaard en G. Baan het werk in Alkmaar ter hand nemen. Sinds juni 2018 is evangelist Baan met pensioen. Zijn taak wordt voortgezet

door Jan Geerts, samen met Ineke van Dalfsen en vele vrijwilligers. Bijna dagelijks mogen de deuren van het kleine gebouw in de wijk De Hoef openstaan, om een ieder die binnenkomt hartelijk welkom te heten. Vaak is 'aanwezig zijn' al evangeliseren. En om hen de Bijbelse boodschap van zonde en genade te vertellen, met de bede dat de Heilige Geest in harten werkt en zondaren zalig maakt. Er is een uitzien naar het eeuwige leven voor onze Alkmaarders, bijzonder als we iets van Zijn aanwezigheid mogen ervaren. Als we iets mogen proeven van de liefde en eenheid die de Heere Zelf werkt, maar ook zegent.

Veel dingen zijn veranderd, één ding is gebleven in die 50 jaar. Elke zondag mogen we samenkomen rondom het Woord. Daarnaast blijft de biddende zoektocht: hoe bereiken we de velen die hier dagelijks

door de straat lopen, maar nooit gehoord hebben van die Ene Naam waardoor wij moeten zalig worden? Hoe bouwen we bruggen als verbindende schakel tussen kerk en wereld? God zij dank, dat is niet ons werk, maar het werk van de grote Zender, de HEERE, die zo vaak de regenboog laat stralen boven Alkmaar als teken van Zijn altijddurende trouw.

We mogen geloven dat de HEERE ook voor Alkmaar beloofd heeft wat Hij liet optekenen in Openbaring 3:8: 'Zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten'. Daarom blijven we zoeken naar openingen en contacten. We kennen een inloop, een kinderbijbelclub, maaltijden, creatieve activiteiten, taallessen, nailessen en een Bijbeluur.

Al 50 jaar mogen we door Alkmaar gaan en de mensen opzoeken. Dit jaar bieden we een tasje aan met daarop de boodschap: 'Volg mij'. Verrast pakt iemand het tasje beet. 'Waarheen moeten we volgen dan?' vraagt hij zich af. 'O ja, naar "Bij de Bron" natuurlijk!'

We mogen het onderwijs van de Heere Jezus doorgeven: 'Ik ben het licht der wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben'.

Zo mag het evangelisatiewerk zijn voortgang hebben. Met de bede dat vele Alkmaarders mogen worden ontzet uit de macht der duisternis, en overgezet in het Koninkrijk van den Zoon van Gods liefde; Tot Zijn eer en de zaligheid van zondaren. Dan zal Alkmaar werkelijk ontzet zijn.

Om het jubileum te herdenken is er op zaterdag 15 februari een concert in de Kapelkerk (Laat 80) door mannenkoor Canticum uit Gouda onder leiding van Henri Adema. Allen van harte welkom!

De levensloop van satan

In het begin van de geschiedenis was hij er opeens: de satan als slang.

Het bestaan van de duivel valt in vier perioden te verdelen: als heerlijke engel in de hemelse gewesten; als gevallen engel in het Oude Testament; als geketende engel in het Nieuwe Testament en tenslotte als veroordeelde engel in de hel.

S.D. Post,
Gorinchem

Zendingsgeschiedenis

Eén voor één ontroofd Jezus hem nu zijn vaten. Dat is zendingsgeschiedenis. Jezus is Overwinnaar. Onder elk volk plant Hij de Banier van Zijn overwinning. En als het Evangelie verkondigd is onder alle volken, zal tenslotte ook het volk Israël uit de klauwen van de vorst der duisternis worden verlost. Dan is de cirkel gesloten. De strijd tussen het Vrouwenzaad en slangenzaad is sinds Golgotha dus definitief voorbij. De satan ligt met kettingen gebonden, wachtend op het oordeel (2 Petr. 2:4). Dat roept vragen op. Als hij gebonden is, waarom kan hij dan tot op de dag van vandaag doorgaan met zijn verwoestend werk? Waarom laat God dat toe? Het uiteindelijk antwoord is: het is Gods wil; het is tot Zijn eer. God zet de duivel in om Zijn plannen te volvoeren. Als je er oog voor hebt, zie je dit vaak gebeuren: satan doet een zet, maar uiteindelijk loopt het uit op de eer van God. God zet de duivel in om Zijn kinderen te beproeven, om uitverkorenen in Zijn handen te drijven, en – hoe ongemakkelijk deze waarheid ook is – om goddelozen te verharderen in hun zonde tot roem van Zijn rechtvaardig oordeel.

Vuur en sulfere

Straks – en wie weet hoe snel – is daar het einde, als alle volken en natiën zich gewillig en met vreugde buigen voor Koning Jezus. Dan breekt het vierde, eeuwige tijdperk aan voor de satan: hij wordt geworpen in de hel, de poel van vuur en sulfere (Openb. 20:10). Zijn rol van de aanklager der broederen is definitief uitgespeeld.

Dit is het eerste artikel in een serie van vier. De artikelen worden geplaatst naar aanleiding van het boek "Duivels dichtbij".

(wordt vervolgd)

Het begin van zijn bestaan stelt ons meteen al voor onoplosbare vragen. Hoe kon in de hemel bij een zuiver en zondeloos geschapen engel liefde omslaan in haat, gehoorzaamheid in opstand en loven in lasteren? We weten het niet. We weten dat hij gevallen is (Jud. 6) en dat velen met hem in opstand zijn gekomen (Openb. 12:4). Maar hoe dat eerste zaad van het kwaad wortel kon schieten in de hemel: we weten het niet.

In het begin van de geschiedenis was hij er opeens: de satan als slang (Gen. 3). Daar liet hij zijn echte gedaante zien: God in een negatief daglicht stellen, suggereren dat de mens zelf wel Gods plaats kan innemen en zonde als iets aantrekkelijks voorstellen. De mens luisterde, eerst Eva, toen Adam en met hem het hele menselijk geslacht. Vanaf dat moment beheerste de satan het besturingscentrum van wat eens Gods pronkstuk was: het hart van de mens.

Afgoden en namaakgoden

Het Oude Testament staat in het teken van de strijd tussen het Vrouwenzaad en slangenzaad, tussen Gods Zoon en satan (Gen. 3:15). En als we vlak voor de geboorte van Jezus de aardbol in ogeschouw nemen, zien we slechts duisternis. De duivel heerste. Alle volken negeerden hun Schepper en aanbaden afgoden, de

namaakgoden van satan (zie bijvoorbeeld Lev. 17:7). De mensen waren in de ban van zonde, ijdelheid en angst.

Voor het uitverkoren volk van God had de duivel na de ballingschap een succesvolle strategie ontwikkeld: ze werden ingezogen in de diepe put van vrome eigengerechtigheid. De duivel was inderdaad de overste van deze wereld (zie onder meer Joh. 12:31). Slechts één dun streepje licht was zichtbaar: eenlingen die uitzagen naar de komst van de Messias: Maria en Elisabeth, Anna en Simeon, de herders. Slechts één gevaar dreigde: de geboorte van het beloofde Kind. De duivel stapelde list op list: eerst Herodus met de kindermoord. Daarna kreeg hij de religieuze leiders op zijn hand. Toen dat dreigde te mislukken (Joh. 12:19), infiltreerde hij het denken van een discipel: Judas (Luk. 22:3). Zijn doel was de dood van Jezus, de weg moest uitlopen op het smadelijke kruis. Wat zijn heerlijkste victorie moest worden, werd echter zijn grootste fiasco. Zijn overwinningstrategie paste perfect in het plan van zijn grote Tegenstander. Jezus Christus deed door Zijn dood de duivel teniet (Hebr. 2:14). De kop van satan werd vermorzeld. Het betekende een definitieve wending in zijn bestaan. Hij viel als een bliksem uit de hemel (Luk. 10:18; Joh. 12:32; vgl. Openb. 12:7-9). Iemand die sterker was, bond hem.

Geen rumoer der schutters meer

John Warburton, bekend vanwege zijn boek “Weldadigheden van een Verbondsgod”, had vele vijanden maar ook vele vrienden. Een aantal brieven die hij naar vrienden stuurde, zijn bewaard gebleven en door mevrouw B.T. Visser uit Kruiningen vertaald. We plaatsen een brief zoals alleen Warburton die kon schrijven.

Waarde vriend,

De uwe heb ik ontvangen, en ik ben blij te horen dat u nog uw weg vasthoudt. Ik hoop dat de dierbare Heere ons altijd zal leiden, versterken en schragen zolang we door deze woeste wildernis reizen. Mijn ziel heeft dagelijks behoefte aan nieuwe blijken van Zijn gunst.

Gezegend zij onze Verbondsgod en Vader, Hij heeft beloofd naar Zijn rijkdom al onze nooddrift te vervullen, in heerlijkheid door Jezus Christus. Hebben wij niettegenstaande al ons zinken, vrezin, en ongelooft, immer beleefd dat onze God in enig ding ontrouw geweest is? Nee! Geloofd zij Zijn dierbare Naam. Aan alles wat Hij beloofd heeft, heeft nooit iets ontbroken.

O, dat we gezegend mochten worden met meer geloof om op Hem te vertrouwen; meer liefde om Hem te omhelzen; meer gebed om wakend op Hem te wachten; meer ijver met verstand om Hem te eren en te verheerlijken; meer ootmoed en lijdzaamheid om in Zijn handen te vallen, om ons ten volle in alles aan Zijn soevereine wil en welbehagen over te geven, want onze God kan het niet verkeerd doen!

Welk een smartelijke zaak is het om waar te nemen dat onze oude natuur strijdt, raast en tiert tegen ons beter oordeel! En wat een genade is het dat genade heerst, door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus. Al mijn hoop steunt op het volbrachte werk van Christus. Dat is mijn enige hoop, andere hoop begeer ik ook niet, want ik ben tevreden dat niets minder dan het bloed en de gerechtigheid van Christus mijn arme ziel in de heerlijkheid kan brengen.

Ik moet zeggen dat de Heere zeer vriendelijk voor mij is, niettegenstaande al mijn onwaardigheid. O, als mijn ziel eens een gezegend, verootmoedigend gezicht heeft van Zijn onderscheidende

liefde en verkiezing van zo'n arme zondaar, hoe sterk voelt de ziel zich dan in de genade die daar is in Christus Jezus! U zou glimlachen als u zou horen hoe deze arme zondaar de ganse, helse bende uitdaagde, zeggende dat hij er in de Naam des Heeren doorloopt; ja, en getuigend zonder vrees voor tegenspraak: 'Ik vermag alle dingen door Christus Die mij kracht geeft'. O, mijn vriend, het is zoet werk zo te verkeren. Is dit niet een druppel uit die onvergankelijke zee der liefde aan de andere zijde van het graf waar zij niet meer zullen hongeren en niet meer zullen dorsten, en waar de zon op hen niet meer zal vallen, nog enige hitte. Want het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen.

Mijn waarde vriend, het is teveel voor zo'n onwaardige als ik, om ooit één van die gelukkige, met bloed gekochte schare te worden. Ik zal het zeggen zoals mijn waarde broeder Gadsby zegt in een brief die hij vorige maand gestuurd heeft: 'Als ik daar ooit kom, zal ik hen vertellen hoe ik daar gekomen ben, het zal alleen door het Lam zijn'.

Mijn vriend, dat zal het inderdaad zijn. Mijn grote 'ik' zal voor altijd buitengesloten worden. Daar is geen rumoer der schutters meer, maar een eeuwig roemen van de heerlijke werken der Drie-enige ondeelbare Jehova. Daar zijn geen verdeelde kerken, geen kermen, zuchten of smarten van de oude mens der zonden. Daar geen afgunst, vooroordeel, geen harde woorden of slagen van heiligen of zondaren meer.

O, gelukkig, gezegend, heerlijk Koninkrijk. Daar houdt de drijver op, en rust de arme, vermoeide ziel voor eeuwig! Ik kan niet anders dan ernaar te verlangen, hijgen en schreeuwen, erop hopen. Ja, soms heb ik vrijmoedigheid om te zeggen: 'Ik weet, Wien ik geloofd heb en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is, mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot dien dag'.

O, mijn vriend, het is een grote zegen om klein gehouden te worden, zachtmoedig en nederig. De Mond der waarheid heeft gezegd: 'Leert van Mij dat Ik zachtmoedig en nederig van hart, en gij zult rust vinden voor uwe zielen'.

God vergunne dat u en ik deze zegeningen en rijke bevindingen aan onze zielen kennen, dan is alles goed. Dat de Heere met u moge zijn in en door de dood, is de bede van uw John Warburton.

Bron: "Het Evangelie van een Verbondsgod"

John Warburton

Boekennieuws

“Welbehagen voor weglopers”, ds. J. Karens; uitg. De Schatkamer; 190 pag., € 16,90.

Welbehagen voor weglopers

Wederom is van wijlen ds. J. Karens (1920-2008) een bundel met preken verschenen. Eerder verscheen immers “Het eenzijdige Godswerk”. Dit keer zeven preken onder de titel “Welbehagen voor weglopers”. Een uitgave op verzoek van velen in het land die zijn preken hebben gehoord en gewaardeerd. Onze geliefde broeder had een geheel eigen stijl: eenvoudig en direct. Pastoraal heeft hij veel en goed werk gedaan. Hij was spontaan, gevat, origineel en niet zonder humor. Zelfs de Opheusdenaren, toch wel wat gewend, konden menigmaal een glimlach niet onderdrukken. Anderzijds was hij ook (zowel in zijn preken als in de omgang) zeer ernstig met het oog op de naderende eeuwigheid. Hij leefde ook hartelijk mee, in voor- en tegenspoed. Toen ik als kandidaat beroepbaar was en niet zo snel een beslissing kon nemen, belde hij me iedere morgen vroeg op: ‘Weet je al wat?’ Een schrijver was hij niet. Spreken ging beter, hoewel hij dat vaak zo kort mogelijk deed. Als het tijd werd voor een tussenzang, klonk het: ‘Zet maar in, Henk! 84/3!’

In deze bundel - met een Woord vooraf van zoon ds. M. Karens - staan vijf preken over teksten uit het Oude Testament en twee uit het Nieuwe Testament. Ze zijn goed te gebruiken voor de leesdienst, maar ook voor persoonlijk onderwijs. Onbekeerden worden ernstig opgeroepen de Heere te zoeken in de genadetijd en zij die wat onderwijs hebben ontvangen, worden gewezen op hetgeen nog meer te verkrijgen is. Want de pijl ligt verder: Jakob heeft Bethel toch beleefd? Ja, maar Bethel en Pniël is niet hetzelfde! Vandaag gaan we zo langzamerhand die kant op, dat we zeggen: Bethel is hetzelfde als Pniël. Het komt zo nauw niet. Als u

Bethel maar hebt leren kennen. Ik geloof dat niet één oprechte ziel in Gods huis of die thuis meeluistert, en door Gods Geest is ontdekt, zal zeggen na het ervaren van de zoete onderwijzingen en de uitlatingen van Zijn welbehagen: Ik heb genoeg! Dan moet u de zaken toch eens nakijken!

De 100 jaar geleden te Zegwaart geboren Jan Karens wees gedurig van zichzelf af. En dan wees hij op die lieve Borg: ‘Ik heb de pers voor u getreden. Ik heb het zoete bloed laten lopen. Onder de volle gramschap van de Rechter heb Ik het alzo volbracht. Nu geef Ik u de zaligheid. Zalig worden met de armen over elkaar. Dat is een zaligheid waar u niets meer aan hoeft te doen. Daar kúnt u niets aan doen. En ik wil er ook niets meer aan doen. Het is alles door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen!’

U begrijpt het al: u moet deze bundel zelf lezen en overdenken. Om in zijn stijl te blijven: Aanbevolen! Van harte! Voor weglopers!

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

“Ontmoetingen met Jezus”, Joh. Krijgsman; uitg. Den Hertog, Houten; 128 blz.; € 11,90.

Ontmoetingen met Jezus

Van Joh. Krijgsman is in de laatste periode van zijn werk als evangelist in Amsterdam het waardevolle boekje “Ontmoetingen met Jezus” verschenen. Door de hoofdstukken heen proef je zijn ervaringen die hij met allerlei verschillende mensen heeft opgedaan. Toch is dat niet de inhoud van zijn boekje. Hij schrijft niet over eigen ontmoetingen, maar over Jezus’ ontmoetingen met mensen. In het Voorwoord staat het zo: ‘Iedereen die Hem nodig had, was bij Hem welkom’. Waarbij onderstreept wordt: ‘voor de hoorders van toen en de lezers van nu is het werk van de Heilige Geest onmisbaar nodig én mogelijk!’

De beschrijvingen van de verschillende ontmoetingen kenmerken zich door eenvoud en zijn gericht op de kern van Gods Woord. Een citaat uit hoofdstuk 8: ‘Wees diep bedroefd als je Christus door wedergeboorte nog niet kent met je hart. (...) Wij bidden van Christus’ wege: Laat u met God verzoenen. Geloof Zijn heil- en troostrijk woord, verhardt u niet, maar laat u leiden!’

Tegelijk wordt ons ook een spiegel voorgesteld. Hoe gaan wij om met onze naaste? Wie zijn wij in de ontmoetingen met mensen?

In hoofdstuk 10 staat: ‘Het is leerzaam om te lezen hoe de Zaligmaker met al die verschillende mensen omging die Hij ontmoette.

Veelal sluit Hij aan bij de omstandigheden. Bij onze zintuigen. Toen de Joden om brood vroegen, sprak Hij van het Brood des levens. (...) Bij het aanbreken van de dag preee Hij Zichzelf aan als het Licht der wereld!’

Van harte hoop ik dat dit boekje (juist ook voor onze jongeren) een middel mag zijn tot bekering én een aansporing om net als de Samaritaanse vrouw uit te gaan tot anderen: ‘Kom, zie een Mens Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb, is Deze niet de Christus?’ Zodat ons leven weer (in beginsel) zal gaan beantwoorden aan het hoogste doel: ‘Door Zijn opstandingskracht worden Gods kinderen opgewekt tot een nieuw leven. Om helemaal, van minuut tot minuut, voor en met Hem te leven. En alles wat adem heeft, love de HEERE!’

J. Kardol, Breukelen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Benthuisen,
ds. M. Joosse te Ede;
Te Kapelle-Biezellinge,
ds. R.A.M. Visser te Apeldoorn;
Te Scherpenzeel,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Waarde,
ds. H. Hofman te Kalamazoo (Michigan, VS).

Bedankt:

Voor Meliskerke (voor de zending in Ecuador), ds. H. Brons te Vlaardingen.

100-JARIG BESTAAN GEREFD. GEMEENTE WERKENDAM

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van onze gemeente wordt op woensdag 12 februari (19.00 uur) een herdenkingsbijeenkomst gehouden. Tijdens deze bijeenkomst, die in ons eigen kerkgebouw wordt gehouden, wordt het herdenkingsboek "Bethel in Werkendam" gepresenteerd. In het boek wordt de kerkelijke geschiedenis van Werkendam weergegeven en wordt er aandacht geschonken aan hetgeen God in al die jaren heeft gewerkt in harten van jongeren en ouderen. Er is gelegenheid het boek te kopen. Prijs € 25,-.

Geref. Gemeente te Werkendam

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT 6 JANUARI

Ds. M.T. Al-Chalabi opent als consulent van de roepende kerk Leerdam de vergadering. Gememoreerd wordt dat diaken H. Lagendijk in Dordrecht 25 jaar in het ambt mocht dienen. Op 29 december overleed ds. M.

Golverdingen. Hij heeft onze classis gediend van 1997 tot 2001. F. Kamerman herdacht dat hij 25 jaar de gemeente van Gorinchem heeft mogen dienen, 11 jaar als diaken en 14 jaar als ouderling.

In Leerdam overleed op 8 december, op de leeftijd van 79 jaar, oud-ouderling L.B.K. Schalkoort. Van 1980 tot 1985 en van 1990 tot 2013 heeft hij als ouderling gediend.

Diaken A.J.A. de Raad uit Meeuwen herdacht dat hij 25 jaar diaken was. In Poederloijen overleed op 8 november, op de leeftijd van 84 jaar, oud-diaken H.O.G. Schouten. Hij heeft de gemeente in het ambt gediend van 1971 tot 1972. In Veen waren M.K. de Joode en J.E. van Nordennen 12 ½ jaar ambtsdrager.

De oud-predikant van Werkendam, ds. M. Karens, herdacht op 21 september dat hij 25 jaar geleden werd bevestigd als predikant.

Op 6 september is, op de leeftijd van 79 jaar, oud-diaken G. Versluis overleden. Hij was van 1972 tot december 1991 diaken in Werkendam. Op 7 oktober overleed, op de leeftijd van 71 jaar, H. Heikoop. Hij was 30 jaar diaken in Breda, tot aan de opheffing van die gemeente op 1 januari 2014.

Diaken W. Bijl wordt herbenoemd als lid van de raad van advies van Sirjon.

Bij het jaarbericht van de commissie van advies van Cedrah wordt aangegeven dat de vraag naar zorg blijft groeien. Ook het personeelsbestand groeit daardoor. Bij de huidige arbeidsmarkt is dat een zorgpunt en een spanningsveld. De gemeenten wordt gevraagd om oog te hebben voor de pastorale zorg van gemeenteleden in zorgvoorzieningen.

De bouw van d' Amandelhof is gestart. Als voor Uitzicht de vergunningen binnen zijn,

kan ook met de bouw hiervan begonnen worden. Er wordt uitleg gegeven over de tijdelijke en beperkte verruiming van het benoemingsbeleid in Uitzicht.

Bij de verkoop woonvoorzieningen zijn lijnen uitgezet voor borging van de identiteit. Het toezicht van Cedrah blijft gehandhaafd. Er loopt een onderzoek naar een voorziening in de Alblasserwaard voor intensievere zorg. A. van Hartingsveldt uit Gorinchem wordt benoemd tot coördinator van de posten in Tilburg en Breda. Het plan van aanpak voor beide posten wordt goedgekeurd. In dit plan is ook aangegeven dat, als de taken in Tilburg geherstructureerd zijn (beleid op korte termijn), er ruimte voor de evangelist komt (beleid op midden- en lange termijn), om ook in Breda arbeid te verrichten. Het beleidsplan 2020 van inloopcentrum "De Lichtboei" wordt goedgekeurd.

De classis stelt voor nog geen besluit te nemen over het aanstellen van een veldwerker in Breda, maar een avond te beleggen waarop kerkenraden worden geïnformeerd. In een besloten gedeelte van de vergadering wordt een appel behandeld.

Er zal een classicale jeugdavond worden georganiseerd, waarna de classis die zal evalueren.

De afspraak is om niet voor 1 september predikanten en studenten te benaderen voor preekbeurten in het daaropvolgende jaar. Omdat de praktijk anders is, wordt dit punt doorgestuurd naar de PS Zuid-West.

Als afgevaardigden naar de eerstvolgende vergadering van de PS Zuid-West worden gekozen: ds. L. Blok, ds. C. Hogchem, ds. A.T. Huijser en ds. W.J. Karels, en de ouderlingen J. Evertse uit Meeuwen, A. van Hartingsveldt uit Gorinchem, A. Rozendaal uit Aalburg en A. Waaijenberg uit Veen.

Ouderling Verrips sluit de vergadering met gebed.

J.A. de Ron, scriba

Berichten

ZANGAVONDEN

Capelle a/d IJssel - Dorpskerk, zat. 15 febr., 19.30 uur, mannenensemble Espressioni, Seba meisjekoer, Huig van der Knijff, orgel; collecte voor Helpende Handen.

Kruiningen - Dorpskerk, zat. 15 febr., 19.30 uur, Datheen-samenzangavond met bovenstem, Pieter Heykoop, orgel, leiding oud. J.A. Bliet; collecte voor Adullam, Siloah en De Schutse

Middelburg-Zuid - Kerk Geref. Gemeente, Schoutstraat, zat. 15 febr., 19.30 uur, mannenkoer CSMZ en chr. mannenkoer Zeeland, opening evang. A. van Setten, collecte voor bouwkosten Zuiderkerk en evangelisatiepost Merksem.

Rhenen - Kerk Geref. Gemeente, zat. 22 febr., 19.30 uur, Betuwse bovenstemgroep, Pieter Heykoop, orgel, leiding student M.G. van Middendorp; collecte voor ZGG.

AANGEPASTE KERKDIENT IN ERMELO

Op zaterdag 15 februari (14.30 uur) wordt in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente

te Ermelo een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Ds. J.B. Huisman hoopt hierin voor te gaan.

Het thema van de preek is: 'Israël tegenover Amalek' (Exodus 17). Iedereen -met of zonder beperking- is van harte welkom.

Kerkdiensten

ZONDAG 9 FEBRUARI 2020

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.00 uur ds. C. Sonneveld; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. C.J. Meeuse; Barneveld-Zuid 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. M.H. Schot; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Silfhout en 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Bodegraven 10.00 uur stud. P.C. Vlot en 19.00 uur ds. W. Harinck; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 15.30 uur ds. M.H. Schot; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 17.00 uur ds. W. Silfhout; Deventer 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dinteloord 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Dirksland 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Elspeek 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enter 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 14.30 uur ds. W.A. Zondag; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Groningen 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 16.00 uur ds. P. Mulder; Hoogeveen 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezelinge 10.00 en 16.30 uur ds. M. Karens; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 14.00 en 18.00

uur ds. M. Joosse; Leiderdorp 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Lelystad 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. J. Schipper; Marknesse 19.00 uur stud. P.J. de Raaf; Meeuwen 14.30 uur ds. C. Hogchem; Meliskerke 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 15.30 uur ds. G. Pater; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. S. Maljaars; Middelhamnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 19.15 uur ds. G.W.S. Mulder; Naaldwijk 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.30 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Oostburg 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur ds. M. Blok; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Pater; Poortugaal 14.30 uur ds. G.J. Baan; Puttershoek 19.00 uur ds. A. Verschuure; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. J. Driessen; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 15.00 uur ds. S.W. Janse; Rijssen-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur stud. J. Beens; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. L. Blok; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. M. Blok; Scherpenzeel 18.30 uur ds. A. Schot; Sint Philipsland 14.30 uur ds. K. Boeder; Sliedrecht 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Spijkenisse 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Stolwijk 19.00 uur stud. J. Beens; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 14.30 uur ds. A. Schreuder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 18.30 uur

ds. J.B. Zippro; Waarde 9.30 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (herdenkingsdienst) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. de Kok; Westzaan 10.00 en 15.30 uur stud. L. van der Kuijl; Wierden 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Woerden 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur stud. P.C. Vlot; Yerseke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Zwijndrecht 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 en 15.00 uur stud. P.J. de Raaf.

DINSDAG 11 FEBRUARI 2020

Brakel 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. E. Bakker; Dirksland 19.30 uur ds. K. Boeder; Drachten 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Oosterland 19.30 uur ds. D. de Wit; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. M. Joosse.

WOENSDAG 12 FEBRUARI 2020

Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; Berkenwoude 19.30 uur ds. S. Maljaars; Hilversum 19.45 uur ds. G. van Manen; Kootwijkerbroek 19.30 uur ds. G. Beens; Leerdam 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Meeuwen 19.30 uur ds. G. Pater; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. Schipper; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. C. Hogchem; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oude-Tonge 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Scherpenzeel 19.30 uur (GBS-dienst) ds. B.J. van Boven; Stolwijk 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Urk 10.00 en 17.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Waardenburg 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Westzaan 19.30 uur ds. J.J. van Eckveld.

DONDERDAG 13 FEBRUARI 2020

Barneveld-Zuid 14.15 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; Bodegraven 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Leiderdorp 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Zoetermeer 19.30 uur ds. J. Schipper.

VRIJDAG 14 FEBRUARI 2020

Zwijndrecht 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.E.P. Fortuijn.

ZATERDAG 15 FEBRUARI 2020

Ermelo 14.30 uur (aangepaste dienst) ds. J.B. Huisman; Puttershoek 15.00 uur (aangepaste dienst) ds. H.A. van Zetten.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 9 FEBRUARI 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 evang. H.J. van den Boogaart en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:
Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GJ Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.
U bent hartelijk welkom op onze post.
Openingstijden: woensdag t/m zaterdag van 11.00 – 15.00 uur. Tel. 072-5129195
email info@bijdebronalkmaar.nl
website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:
Evangelist J. Krijgsman. Evangelisatiepost 'Bij Simon de Looier', Looiersgracht 70-72, 1016 VT Amsterdam.
Tel. 020-6227742 / 06-83571391
Website: www.bijsimondelooier.nl
Informatie: amsterdam@bijbelcentrum.nl
Samenkomsten zondags 10:30 uur en 17:00 uur.
U bent hartelijk welkom in onze evangelisatiepost.
Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag 10:00-12:00 en 12:30-15:30 uur.
Verenigingen en kerkenraden kunnen bij ons boeken kopen.
U steunt daarmee het evangelisatiewerk in Amsterdam.
Voor informatie en bestellingen:
Mevr. A.G. Aangeenbrug-Westerink:
boeken@bijsimondelooier.nl

Breda:
Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda
Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl
Openingstijden: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur
Voor actuele informatie:
www.inloopdelichtboei.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Emmen:
Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.
Kringloopwinkel en Inloophuis "Bij de Tijd" Hoofdstraat 88, 7811 ES Emmen.
Openingstijden: Elke dinsdag, vrijdag en zaterdag van 10.30 - 16.00 uur en elke woensdag en donderdag van 13.00 - 16.00 uur.
Tel. 0591 – 653915
www.bijdetijdemmen.nl

Den Haag:
Inloopcentrum 'Het Kompas', Keizerstraat 179, Den Haag. De openingstijden van de inloop zijn op dinsdag, vrijdag en zaterdag van 10.30 uur tot 15.30 uur; tussen de middag is de inloop gesloten van 12.30 tot 13.30 uur. De inloop is op woensdag en donderdag geopend van 10.30 tot 12.30 uur, soms ook op donderdagmiddag. U bent van harte welkom. Nadere informatie: www.kompasscheveningen.nl; u kunt ons ook bellen 070 2050008. Per e-mail: denhaag@bijbelcentrum.nl

Leeuwarden:
Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.
Op vakantie in Friesland? Maak kennis met het evangelisatiewerk in Leeuwarden.
In het inloophuis ligt er ook een prachtige wandelroute door Leeuwarden tegen een kleine vergoeding voor u klaar.
Welkom in onze inloop, die geopend is op

donderdag, vrijdag en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Bekijk ook eens onze website:
www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:
Evangelist A. van Setten; protestants centrum "De Bron", Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.
U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m donderdag van 13.00-16.00 uur.

Rotterdam:
Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.
Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:
Evangelist H.J. van den Boogaart; Kerkrumte: Offenbachstraat 105 Tilburg; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 u.
Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend van dinsdag t/m donderdag van 14.00-17.00 u.
U bent van harte welkom.

Utrecht/Leidsche Rijn:
Bijbelcentrum 'De Hoeksteen', Monarchvliedlaan 200, Utrecht
Wilt u meer weten over ons werk in de wijk Leidsche Rijn? Kijk dan eens op onze website www.hoeksteen-leidscherijn.nl

Advertenties

*"O HEERE, wat is de mens, dat Gij hem kent?
Het kind des mensen, dat Gij het acht?"*

Psalm 144 vers 3

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Goes heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-medebroeder

Joos Schipper

in de leeftijd van 86 jaar.

Gedurende 28 jaar, van maart 1981 tot april 2009, diende hij de gemeente in eenvoudigheid in het ambt van ouderling.

De God aller genade vertrooste en sterke de achtergebleven betrekkingen in dit voor hen zo groot verlies. De Heere heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, ds. G.P. van Nieuw Amerongen, *preses*
G. Geijtenbeek, *scriba*

Goes, 26 januari 2020

CURSUS GODSDIENSTONDERWIJS

Voor de hbo-opleiding van de CGO zoeken we met ingang van D.V. 1 april 2020 of zo spoedig mogelijk daarna een

secretaris m/v

Van de te benoemen secretaris m/v wordt verwacht dat hij/zij de Bijbel en de Drie formulieren van Enigheid onderschrijft en behoort tot de Gereformeerde Gemeenten. De functie vraagt flexibiliteit en accuraatheid en wordt vanuit huis verricht. Het betreft een werklast van gemiddeld ongeveer 10 uur per week. Een secretaresseopleiding is noodzakelijk.

Uw sollicitatiebrief met c.v. kunt u tot uiterlijk D.V. 20 februari 2020 richten aan de directeur, dhr. W.M. van der Wilt, Paradijssepark 21, 2904 PA Capelle a/d IJssel, e-mail: wmvanderwilt@cgo.nu.

Meer informatie over deze vacature kunt u vinden op de website: www.cgo.nu/Hbo-opleiding/Overig/Vacatures.

Te huur: op rustig park, in bosrijk gebied, een nette 4 p. st. caravan, v.a.g.v.
De prijzen variëren van 210-260 eur p/week. Inl. met foto's opvragen: jadewitte@solcon.nl of tel. 0616605682.

OOSTENRIJK - Nieuw park!
Bergen en water in zonnige deel Alpen, kerkdiensten, activiteitenteam.
Ervaar de uitstekende sfeer.
Safarilodges en stacaravans.
Hoogseiz. v.a. slechts 495,- p.wk.
055 3030083 | es-vakanties.nl

Te huur: zelfst. woonruimte voor 1 pers. Veenendaal. Tel. 06-49497136

Hartelijk welkom in Hoog Sauerland.
www.huizesolagratia.net

www.villaweijpoort.nl

Uw adres voor **bijeenkomsten** zowel zakelijk als privé.
Ook mogelijkheden voor **tijdelijk wonen**.

RDWOUTDOOR
Outdoor-(zater)dagen voor jongens op de Veluwe. Ontspannen, samenwerken en werken aan zelfstandigheid.
D.V. 7-8 mei (in de meivakantie!)
een outdoor 2-daagse!
www.rdwoutdoor.nl

Maranatha
ZORGROEP SIRJON

Wij hebben meerdere vacatures, waaronder:

- **Verzorgende IG**
- **Woonbegeleider**

(uren in overleg)

werkenbij.maranatha-rijssen.nl

CURSUS GODSDIENSTONDERWIJS

Breng jij de Boodschap bij onze jongeren?

Welkom op de opleiding leraar Godsdienst!

De opleiding voor dit prachtige beroep wordt verzorgd door de CGO in samenwerking met Driestar hogeschool. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op **D.V. zaterdag 15 februari 2020** in het gebouw van Driestar educatief te Gouda.
Andere voorlichtingsbijeenkomsten staan gepland op D.V. donderdagavond 19 maart a.s. en D.V. donderdagavond 14 mei a.s.
Je kunt ook vrijblijvend één of twee colleges volgen na afspraak via het secretariaat (secretariaathbo@cgo.nu).

Meer informatie, ook over ons basisprogramma (BHT-opleiding) en onze opleiding tot pastoraal werker (PW-opleiding), is te vinden op www.cgo.nu onder HBO-opleiding. Welkom!

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

www.scheurfotokaarten.nl
Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoping op uw eigen vereniging en/of goede doel.
info@scheurfotokaarten.nl
0317-616735 / 06-51564461

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping! Safaritent/stacaravan/kampeersplaats/seizoensplaats. Nu ook mogelijkheden voor uw eigen stacaravan. Kijk op www.dewelblok.nl Tel. 0111-482523

15/16 dagen India-Nepal
24/25 apr - 9 mei €2295,- olv Els de Jonge.
Info avond 14 feb in Gouda, app of bel:
06-49498553

Jouw bruidsjurk...
-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

www.atelier-joline.nl
Reeuwijk

www.kwaliteitpanty.nl
uw vertrouwde panty
zonder bezorgkosten in huis!

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

'Specialist in vloertegels, wandtegels en PVC vloeren'

Energieweg 8c | 4231DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | kroonvloereninsteen.nl

KROON
VLOEREN IN STEEN

Prachtig terras in de bossen!

Genieten bij De Lunterse Boer

Geopend van maandag t/m zaterdag voor ontbijt, lunch, diner, overnachting.

Zakelijk vergaderen in de bossen!

Van harte welkom!

HOTEL
RESTAURANT
VERGADERCENTRUM

www.lunterseboer.nl
Boslaan 87 • T. 0318-483657

Te huur voor vakantie of bed & breakfast: nostalgische schaapskooi voor 6 personen op de Veluwe in Stroo, 5 min. van bos en heide. Tel. 06 - 22 37 62 20.
www.schapenhok.nl

Uw woning in Veenendaal, Achterberg, Rhenen, Renswoude, Ederveen of omgeving goed verkopen?
Maak een vrijblijvende afspraak voor een gratis verkoopadvies met waardebepaling en scherpe offerte!

BURGLAND
Makelaars

Zandstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

D.V. zaterdag 18 april 2020:

ACTIEMARKT GER. GEM. YERSEKE

veel stands - horecaplein - kinderspeelplein
filmpresentatie - opbod - en nog veel meer...

OOK EEN STAND HUREN?
www.nieuwbouwvergeryerseke.nl/actiemarkt

Deze adv. is mogelijk gemaakt door:
Reisorganisatie Burgtours Yerseke • www.burgtours.nl

EVANGELISATIE?

VRIJWILLIGERSWERK?

OVER JE EIGEN GRENZEN KIJKEN?

Spreekt dit je aan? Dan zoeken we jou!

Wij zijn de werkgroep van de Living Bread Foundation in India. Zij evangeliseren en verlenen praktische hulp aan arme gezinnen.

Kom ons versterken als:

- **Wergroep lid**
- **Vrijwilliger**

Om aan te melden of bij vragen, mail naar: livingbreadfoundation16@gmail.com

Meer informatie is te vinden op www.livingbreadfoundation.nl/vacature

Living Bread
FOUNDATION

www.livingbreadfoundation.nl

[f](https://www.facebook.com/livingbreadfoundation) [i](https://www.instagram.com/livingbreadfoundation) Living Bread Foundation

PVC, laminaat, parket, vloerbedekking.
Gratis demo & advies & prijsopgave aan huis.
De Vloerenkoning.nl 06-19557166

Nog enkele plaatsen ISRAELREIZEN
DV 23-27 maart en 4-9 mei
€ 495,- Jeruzalem, Galilea, Dode Zee.
ZION REIZEN. Tel. 06-20857531.

Praktijk den Uijl

- ✓ HULPVERLENING
- ✓ COACHING
- ✓ TRAINING
- ✓ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke
T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

Reformatorische Relatiebemiddeling

Op zoek naar een partner in de reformatorische gezindte?
Tel.nr: 06-1732 9621 www.refo-relatie.nl

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

OP ZOEK NAAR EEN FIJNE WERKPLEK VOOR UW ZOON OF DOCHTER?

WELKOM OP GROOT MIDDENDORP

Zorg op reformatorische grondslag voor mensen met een verstandelijke beperking of gedragsproblemen

BEZOEK EENS EEN VAN ONZE INLOOPMORGENS OF INFORMEER VRIJBLIJVEND NAAR DE MOGELIJKHEDEN

www.grootmiddendorp.nl Telefoon: 0638608854

 Psychologenpraktijk Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

 Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper J. Kooijman
010-458 31 12 0182-58 39 32
Capelle a/d IJssel Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

 BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM

Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

 VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

BBV Barneveldse Begrafenis Vereniging

voor een eenvoudige, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

 H Heijkoop's Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begrafenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Fides
praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

GELDERMALSEN TE HUUR

1-pers. KAMER met slpk, wc, dch, kkn met app. Eigen voordeur en P. Gestoff. en evt. gebr. wasm, drgr. Op etage en zolder van ons huis. Alle voorz. zijn op loopafstand. M.I.V. FEBR. € 450,00 p. mnd incl. energ. Tel. 0623180982

Vanaf DV half april **te huur prachtige chalet op camping Batouwe in Kesteren.** Voor de langere termijn of voor een korte vakantie. Van alle gemakken voorzien en geheel gemeubileerd. Info: 06-30673751, Jaap en Ineke Karens

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@klikSAFE.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@klikSAFE.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

'IK HEB NOG NOOIT EEN VADER MEEGEMAAKT DIE ZO TROTS IS OP Z'N DOCHTER. IK ZOU BIJNA JALOERS WORDEN', ZEGT MARJA.

'Houd je ook van kinderen, Elske? Dan moet jij Tessa maar eens een beetje temmen, want dat is een eersteklas katje, hoor.'

Elske lacht maar eens. Hoe vriendelijk Marja ook is, ze voelt zich een beetje vreemd. Dit zal nu haar thuis worden. Marja en Tessa zullen er altijd zijn. Alles wordt anders. Daar moet ze maar niet te veel over denken, want dan wordt het zo weemoedig in haar hart. Maar... opeens voelt ze zich ook boos worden, omdat ze deze verandering helemaal niet wil.

Tessa, die naar het balkon gegaan was, komt weer binnen, pakt Elskes hand en commandeert: 'Kom maar'. Elske staat op om met haar mee te gaan. Ze doet dit liever dan bij vader en Marja zitten. Hoe aardig Marja ook is.

Al gauw merkt ze dat Tessa inderdaad een katje is, maar ze laat zich niet commanderen. Ze zal haar vast niet overal haar zin in geven.

Als ze een poosje later de kamer weer inkomt, zijn vader en Marja juist opgestaan. Als Elske ziet hoe vader zijn arm om Marja heenslaat, komt het vreemde gevoel weer terug. Vader hoort straks ook bij Marja en Tessa en dat wil ze niet. Vader is altijd van haar geweest, alleen van haar en dat moet zo blijven. Zo blijven? Nee, zo blijft het niet. Ze zal eraan moeten wennen, maar dat wil ze niet.

Toch zal ze niets laten merken. Niet aan opa en oma, niet aan vader en ook niet aan Heleen. Ze zal net doen of ze alles heel gewoon vindt, gewoon en... leuk.

Ulrum en dominee De Cock

Heb je weleens van het dorp Ulrum gehoord? Het ligt in Noord-Groningen. Bij de kerk daar staat de pastorie. In 1834 woont ds. H. de Cock hier. Hij hoeft alleen maar een pad af te lopen. Dan is hij al bij zijn kerk.

Bij ds. De Cock komt een oude man, Klaas Kuipenga, op bezoek. Elke week krijgt hij catechisatie. Deze keer zegt hij tegen de dominee: 'Als ik ook maar één zucht tot mijn zaligheid moet toedoen, dan was ik voor eeuwig verloren'.

De preken van de dominee geven de oude Kuipenga geen troost. De dominee begrijpt hem niet, maar gaat wel zoeken. Hij moet de Institutie van Calvin lenen van een andere dominee. Ook de Statenbijbel heeft hij niet. Door het lezen gaat het licht op in het hart van ds. De Cock. Hij gaat anders preken en het wordt druk in de kerk van Ulrum. Soms staan er wel 70 rijtuigen voor de kerk! Er zitten zelfs mensen op de kerkzolder. Hij preekt over de zondige mens, over de naderende eeuwigheid. De mensen moeten bekeerd worden! Veel dominees zijn het niet eens met ds. De Cock. Hij komt zelfs in de gevangenis terecht.

Elke zondag mag jij naar de kerk. Je vindt het heel gewoon dat je elke zondag van de dominee of ouderling hoort dat de Heere werkt in harten van zondaren, ook van kinderen. Maar het is echt een wonder dat we het Woord van God nog mogen horen. Wij mogen naar de kerk gaan, we worden nog niet in de gevangenis gezet. Ook onze dominees niet. We kunnen van Ds. De Cock leren dat het volgen van de Heere niet gemakkelijk is. Het is wel de weg die gezegend wordt.

Links de pastorie van ds. De Cock, rechts de kerk in Ulrum

Ds. Labee over:

Gods 'plan' en Gods Woord

Gevoelsmatig heb ik wat moeite met de uitdrukking Gods 'plan'. Is het een goede uitdrukking? Wat moet ik toch zeggen als ze de Heilige Schrift 'verhalen' noemen van 2000 jaar geleden?

Gods 'plan'

Wat de eerste vraag betreft: het is inderdaad opvallend hoe vaak er de laatste tijd gesproken wordt over Gods 'plan'. Men stelt 'God heeft een plan met jouw leven' of meer vragenderwijs 'hoe ontdek ik wat Gods plan is met mijn leven?'

Met het gevaar dat de lezer denkt dat we overal wat op aan te merken hebben, de uitdrukking bevalt ons ook niet. Allereerst omdat het een moderne vertaling is van de oude(re) Bijbelse woorden die we zo graag horen. In de Nieuwe Bijbelvertaling lezen we bij Jeremia 29 vers 11: 'Mijn plan met jullie staat vast spreekt de HEER. Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk: Ik zal je een hoopvolle toekomst geven.' Wat een contrast met de zoveel nauwkeuriger Statenvertaling: 'Want Ik weet de gedachten die Ik over u denk, spreekt de HEERE, gedachten des vredes en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting.' Al is het duidelijk dat er een toelichting nodig is op deze 'oude' woorden... Bijvoorbeeld de Bijbel met uitleg geeft een heldere omschrijving: 'De HEERE heeft gedachten van vrede en niet van kwaad. Hij wil Zijn volk in ballingschap toekomst (einde) en hoop (verwachting) geven. Het woord 'plan' heeft vervolgens ook iets typisch menselijks. Wat zijn er veel plannen waar niets van terecht komt! WikiWoordenboek geeft als eerste twee omschrijvingen van een 'plan': *een voorgenomen handelwijze* en *een idee van iets dat men wil gaan doen*. Ja dan is het meer dan 'gevoelsmatig' dat we dit soort

uitdrukkingen liever niet gebruiken. Het Godsbeeld dat we daarbij krijgen is zo anders dan de Heilige Schrift ons leert.

Gods Woord

De tweede vraagsteller schreef een uitvoerige brief en voelde zich 'dom en verdrietig' dat er geen weerwoord was op een stekende opmerking. Tijdens een gesprek, waarbij het ging over de Bijbel als het unieke Woord van God, werd nadrukkelijk gesteld dat het 'allemaal verhalen' waren van 2000 jaar geleden. Het betrof een vroegere kerkganger die met alles gebroken had.

Laat duidelijk zijn dat we niet altijd overal een weerwoord op hebben of behoeven te hebben. Maar de Heere geve dat we wel vrijmoedig Zijn Naam mogen belijden en op Zijn Woord mogen wijzen. Volmaakt zal het nooit zijn en ook een dominee voelt zich weleens beschaamd, dom en verdrietig...

Als eerste mogen we zeggen dat sommige geschiedenissen van Gods heilig Woord nog véél ouder zijn! Met Genesis 1 bevinden we ons zo'n 4000 jaar voor de geboorte van Christus en ruim 6000 jaar voor het heden. Mozes, de eerste schrijver, die geïnspireerd door Gods Geest, de Pentateuch (de eerste vijf Bijbelboeken) schreef, dateert men van 1526 tot 1406 voor Christus' geboorte. Als we ervan uitgaan dat het Nieuwe Testament in de eerste eeuw na Christus is afgesloten, is er dus zo'n 1500 jaar geschreven aan de 66 canonieke boeken. De Bijbel als geheel is dus bijna 2000 jaar oud. Verder hoeven we niets anders dan eenvoudig onze Nederlandse Geloofsbelijdenis (artikel 3) na te spreken: 'Wij belijden dat dit Woord Gods niet is gezonden noch voortgebracht door den wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben [het] gesproken, gelijk de heilige Petrus zegt. Daarna heeft God, door een bijzondere zorg, die Hij voor ons en onze zaligheid draagt, Zijn knechten den profeten en apostelen geboden Zijn geopenbaarde woord bij geschrift te stellen; en Hij Zelf heeft met Zijn vinger de twee tafelen der wet geschreven. Hierom noemen wij zulke schriften: Heilige en Goddelijke Schriften.'

Tenslotte, laten we met liefde spreken tot de verloren zonen en dochteren van de kerk. Een brandend hart met ware Gods-vreze. Dan is er liefde tot Zijn eer, Zijn Zoon en Zijn Woord. Maar ook vervuld met Zijn Geest, opdat we zouden proberen te grijpen die ten dode wankelen.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

